

Zəngin karbohidrogen ehtiyatlarndan səmərli istifadə etməklə XXI əsrin ilk onilliyində yüksək iqtisadi artımın tempini nail olaraq Azərbaycan bu dövrdə rəzidənziyalı iqtisadi və sosial infrastrukturun modernləşdirilməsi, xüyəsulluğun azaldılması, regional iqtisadi inkişaf istiqamətinin rəsmini mühüm nailiyyətlərin idarəetməsi, dir. XXI əsrin ikinci onilliyində işsizlik Azərbaycanın "Azərbaycan 2020" gələcək yaradıcılığının baxışında nəticələri. Konsepsiyanın doğası dərin göstərilidiyi kimlik yüksək rəqəmlər qəbul edilən qəyri-neft sektorunun və qəyri-neft ixracının sürəti, böyüyüşü, yüksək nüfus, yüksək mədəni kapitalın nəzərdə tutulmasıdır. Adambaşına düşən gəlirin göstəricisi, üzrə yüksək, lirlili ölkələrin qrupuna daxil olan iqtisadi baxımından inkişaf etməsi, ölkənin yaradıcılığına çevrilməyi hədfləndirmədir.

Dünya? t?crüb? sj? göst?rir? ki, qeyd olunan istiqam?tl?rd? iqtisadiyyat?n qurulmas? v? onun dayan?ql?l?nn?n?nt?min edilm?sh?ilk?növb?d?syüks?k?texnologiyalar, elmtutumluh?hsuh?istehsal?p?innovativ?sahibkarl?qnv?müt?r?qqi mene menecment sistem?v?texnologiyalar?n? t?l?b?édir.Ölk?d?v?innovasiyalarala?saslanan bilik iqtisadiyyat?n?n fd?formala?d?r?imas?n? n?z?rd?tufan bu prosesd? heç ?übh?siz?ki, elmin v? t?hsilin v?hd?tini, onun dünya elmi v? t?hsilin? integrasyonu?n?n t?min edilm?si qar?da duran sas v?zif?l?rd?ndir.

Qeyd olunan v?zif?d?n ir?li g?l?r?k, son ill?r Az?rbaycanda elm v? t?hsil infrastrukturunun t?kmill??dirilm?si, maddi-texniki bazas?n?n modernil?dirilm?si, informasiya t?minat?n?n g?l?ndirilm?si v? bütövlük?d? bu sah?l?rin müa?asir t?l?bl?r? uy?un restrukturzasiyas? istiqam?tind? mühüm add?mlar at?lmaqdad?r. H?yata keçiril?n bu proses?rin m?rk?zind? dayanan v? onun ?sas h?r?k?tverici qüvv?sin? çevril?n ba?l?ca qurumlar m?hz universitetl?rdir. Müasir dövrd? bilikl?rin v? innovasiyalar?n yarad?ld????, topland????, emal edildiyi v? ötürüldüyü ba?l?ca t?hsil-t?dqiqat-inno innovasiya m?rk?z?l?ri olan universitetl?n bir ft?r?fd?n? yüks?k ixtisas? kadrlar? yet?i?dirm?kl?l?, dig?r t?r?fd?n is? fundamental t?dqiqatlar aparmaqla v? universitet-s?naye?m?kda?l????n? realla?d?rmaqla bilik iqtisadiyyat?n?n t?m?lini t?kil ed?n qurumlara çevrilimi?l?r.

Bilik iqtisadiyyat?nda iqtisadi inki?af?n t?m?lind? elmi ara?d?rma v? t?kmill??dirm? layih?l?rin? ç?kil?n x?rcld?r, baba?qa? sözl? elm?yat?lan investisiyalar dayan?n. Dünya Bank?n?n m?lumatlar?na? gör?, haz?rda post-s?naye dövrünü ya?ayan v? bilik iqtisadiyyat?n?n formala?d??? yüks?k inki?af etmi? c?miyy?t?rl?olan ?srail, Yaponiya, AB?v? Avropa?ttifaq?nda elmi ara?d?rma v? t?kmill??dirm? layih?l?rin? ç?kil?n x?rcld?r müvafiq olaraq ÜDM-nin 4,21 faiz, 3,47 3,47 faiz, 2,81 faiz v? 2,01 faizi t?kil edir. Eyni göst?rici Koreya Respublikas?nda 4,15 faiz, Çind? 2,01 faiz, Singapurda 2,0 faiz, Rusiyada 1,13 faiz, Türkiye?d? is? 0,94 faizdir.

T?crüb? göst?rir?ki, elm? yüks?k investisiyalar qoyan, yüks?k inki?af etmi? elm? infrasturkuruna malik ölk?l?r, eyni zamanda da yüks?k r?qab?tli iqtisadiyyata malik ölk?l?rdir. H?qiq?t?n d?, Dünya ?qtisadi Forumunun t?rtib etdiyi 2015-2016-c? il Qlobal R?qab?tliilik ?ndeksi üzr? ölk? göst?ricil?rin? n?z?r yetirdikd? elmi f?aliyy?t?r? böyük h?cmd? investisiyalar ay?ran Singapur, AB?, Almaniya, Niderland, Yaponiya, Finlandiya, sveç, Birlik?mi? Krall?q, Norveç, Danimarka, Kanada v? dig?r ölk?l?rin öns?ralarda oldu?unu görm?k mümkündür. Az?rbaycan is? qeydu olunan s?s?ralamada 140 ölk? aras?nda 40-c? yer?kimi yüks?k möyqe tutmaqla yana???, eyni zamanda da qar??dak? ill?rd? h?min indeksin alt? göst?ricil?ri olan “t?hsil sisteminin keyfiyy?t?”, “riyaziyyat v? elm t?hsilinin keyfiyy?t?”, “elmi t?dqiqat qurunqurumlar?n?n keyfiyy?t?”, “firmalar?n? t?dqiqat v? t?kmill?dirm? layih?l?rin? day?rd? x?rcl?r? t?dqiqat v? t?kmill?dirm? layih?l?rind? universitet-s?naye m?kda?l??”nda daha yüks?k mövqel?r? yüks?lm?yi h?d?fl?yir.

Bu bax?mdan ölk?nin sosial-iqtisadi inki?af t?l?bl?rin? cavab ver?n müt?x?ssis yet?dirm?k, apar?lan elmi t?dqiqatlar? müasir standartlar s?viyy?sin? yüks?ltm?k v? n?tic?l?rini iqtisadiyyata t?tbiq etm?k, h?mçinin d? beyn?lxalq elmi ?laq?l?ri d?rinl??dirm?k istiqam?t!rind? son ill?r universitetl?r? veril?n büyük d?st?k xüsusi ?h?miyy?t k?sib edir. Heç ?üb?h?siz ki, bu istiqam?t!d? at?lan add?mlar aras?nda ?n mühüml?rind?n biri 22 dekabr 2015-ci il tarixind? T?hsil Nazirliyi il? dünyan?n apar?c? transmilli kütl?vi media v? informasiya ?irk?ti olan "Thomson Reuters Corporation"n?n "Intellektual mülkiyy?t v? elm? bölm?si aras?nda ?m?kda?l?q haqq?nda müqavil?nin imzalanmas?d?r. Müqavil?y? ?sas?n Az?rbaycan?n 40 ali?t?hsil mü?ssis?si T?hsil Nazirliyinin sıfari?i ?sas?nda bu ?irk?tin "Web of Science" v?

"InCites" platformalar?na tam ç?x?? ?Id? ed?c?kdir.

"Thomson Reuters" ?irk?ti 1992-ci ild? h?min vaxta q?d?r bibliografiq m?lumat bazas? v? elmi istinad indeksi olan "Science Citation Index (SCI)" adl? m?hsuluiil? m??hurla?an Elmi ?nformasiya ?nstitutunu (Institute of Scientific Information) sat?n al?d?qdan sonra onun t?crüb?si ?sas?nda formalad?rd??? "Web of Science" platformas? il? bu sah?d?dünyan?n q?bul etdiyi?n etibar? v? n? ba?l?ca elmi informasiya bazas?na m?lik olani?irk?t?çevrilimi?dir. Haz?rda "Web of Science" elmi platformas? a?a??dak?

7 n?h?ng elektron elmi bazan? özünd? birl??dirir:

- 1900-cü ild?n bu gün? 150 elm sah?si üzr? 8500-d?n çox ba?l?ca elmi jurnal? ?hat? ed?n Geni?l?ndirilmi? Elm ?stinad ?ndeksi - "SCI-Expanded" (Science Citation Index Expanded);

- 1990-c? ild?n bu t?r?f? 55 ictimai elm sah?si üzr? 3000-d?n çox elm jurnal? özünd? birl??dir?n ?ctimai Elml?r ?stinad ?ndeksi - "SSCI" (Social Sciences Citation Index);

- 1975-ci ild?n bu gün? 1700-d?n çox elmi jurnal?n daxiboldu?u?nc?s?n?t v?u Humanitar Elml?r ?stinad ?ndeksi - "A&HCI" (Arts &Humanities Citation Index);

- 1993-cü ild?n bu gün? 22,6 milyondan çox kimy?vi t?rkib haqq?nda m?lumat?ns?ks? olundu?u Mövcud Kimy?vi Reaksiyalar - "CCR" (Current Chemical Reactions);

- 2005-ci ild?n bu gün? 50000-d?n çox elmi redaktorlu kitablar?n?hat?ed?ni Kitabs?stinad ?ndeksi - "BCI" (Book Citation Index);

- 1990-c? ild?n bu gün? q?d?r keçiril?n 160000-d?n çox elmi konfrans?n materiallar?n? özünd? birl??dir?n Konfrans Materiallar? ?stinad ?ndeksi - "CPCI" (Conference Proceedings Citation Index).

"InCites" platformas? is? "Web of Science" platformas?na daxil olan elmi bazalar ?sas?nda elmi-t?dqiqat mü?ssis?l?ri v? t?dqiqatç?lar?n m?hsuldar?qlar?n ölçm?y? v? müqayis? etm?y? imkan ver?n pe??kar beyn?lxalq qiy?m?tl?ndirm? sistemdir. Platforma "Create Citation Reports" v? "Cited Reference Search" al?tl?rit?vasit?sil? t?dqiqatç?lar?n m?qal?l?rin? veril?n istinadlar?n say?n?, "Journal Citation Report" (JCR) al?ti il? d? jurnallar?n? sirk?faktorlar?n? (impact factors) hesablama?a imkan verir. Bu platforma bütövlük? t?dqiqatç?n?n v? onun çal??d??? qurumun t?dqiqat? üzr? m?hsuldar?qlar?na sasanaraq onlar?n dünyadak? reytingini mü?yy?n edir.

"Thomson Reuters" yuxar?da qeyd edil?n xidm?tl?r?z? son ill?r? Elsevier? ?irk?tinin "Scopus" v? Google? ?irk?tinin "Google Scholar" elmi platformalar? t?r?find?n ciddi r?qab?t? m?ruz qalsa da, həz?rda bu sah?d?dünyadak? liderliyini qoruyub saxlay?r.

Hesab edirik ki; Az?rbaycan universitetl?rinin qeyd olunan nüfuzlu elmi platformalara ç?x?? imkan? ?Id? etm?si onlar?n dünya elmin? integrasiyas? prosesini sür?tl?ndir?r?k ölk?d? elmin v? elmi f?aliyy?t?rin inki?af?na a?a??dak? istiqam?t?r?z? müsb?t t?sir göst?r?c?kdir:

- Elmi t?dqiqat f?aliyy?t?rinin informasiya t?minat?n?n?h?miyy?t?ld?r?c?d?yax??la?mas? M?lumat?u kinkimi? u?urlu elmi t?dqiqat?n?sas ??rtl?rind?n?birid?dqiqat?edil?n problem? üzr?dünyadak? etibar?nelmi?m?nb?l?r? ç?x??d?r?B Bundan sonra universitetl?rimiz böyük?ks?riyy?t?yük?k öd?ni?li ?saslalar?f?aliyy?t?göst?r?n?dünyan?n birinci kateqoriyal?elmin??rl?rin?tam?tn (fulltext) ç?x??imkanlar?na malik olacaq v? t?dqiqatç?lar?m?z?h?min elmi n??n??rl?rin?yerl?diyibazalar? üzr?ns?m?rl?i?axtar?? v?t?hlilik?imkanlar? ?Id? ed?c?kdir ki, bu daxelmi t?dqiqatlar?n? apar?imas? prosesini xeyli asanla?d?racaqd?r.

- Ölk?d?dünya standartlar?na uy?un apar?lan elmi t?dqiqatlar?n say?n?n artmas? Qeyd olunan elmi bazalara ç?x?? t?dqiqatç?lara dünya elminin v? t?dqiqat f?aliyy?t?rinin?n son nailiy?tl?ri il?tan??olmaq imkan? yaradacaqd?r? ki, bu da onlar?n dünya standartlar?na uy?un orijinal elmi?s?rl?r ortaya qoymas? i?in? öz müsb?t t?sirini göst?r?c?kdir.

T?dqiqatç?lar?m?z?n? "Thomson Reuters" in elmi platformalar?ndak?n??rl?rin standartlar?il?tan??l???v? onlara uy?unla?malar?el?c? d? bu n??rl?rd? çap etdirdikl?ri elmi?s?rl?r? müxt?if mexanizml?r yolu il? dünya elmi dair?l?rinin n?münasib?tini öyr?nm? imkanlar?n?nyaranmas?bütövlük?ölk?d?elmi t?dqiqat i?l?rinin forma v?nm?zmunca köklü ??kild? yax??la?mas?na g?tirib ç?xara bil?r.

- Elmi t?dqiqat f?aliyy?tl?ri üzr? beyn?lxalq?m?kda?l?geni?l?nm?sin? T?qdim olunan elmi platformalar t?kc? elmi n??rl?r? ç?x?? bax?m?ndan deyil?h?m?d? müxt?if elmi problemi?rl?m?ul?olan dünyyan?n?n möt?b?r aliml?ri v?? t?dqiqatç?lar?haqq?nda qiyim?tli informasiya bazas?d? Bu,Az?rbaycan aliml?rin?üz?rl?rind?çal??d?qlar?elmi prob probleml?r? üzr?dünyan?nn?nufuzlu aliml?ri il?tan??olmaqv?a onlar aras?ndan t?r?fd?lar?seçm?kaimkan? yaradacaqd?r.

- Apar?lan t?dqiqatlar?n?n?tic?l?rinin dahagi?geni?elmi dair?l?r? yay?lmas?na v?bu m?qs?dl? düzgün elmi n??rl?rin seçilm?sin? imkan yaranmas? "Thomson Reuters" in bu elmi platformalar?nh?m?d? dünyadak?birinci kateqoriyal?elmi n??rl?r?haqq?nda el?c?d? onlar?n?t?sin faktorlar?il?ba?l?t?fsilatl?informasiyalar t?qdim edir. Az?rbaycan t?dqiqatç?lar?bu informasiyalardan istifad?etm?kl?, t?dqiqat i?l?rinin n?tic?l?ri üçün daha adekvat elmi n??rl?r? seçm?k imkan?ld?ed?c?kdir ki, bu da ölk?d?apar?lan elmi t?dqiqatlar?n?dünya elmi dair?l?ri aras?nda daha effektli ??kild? yay?lmas?na ??rait yaradacaqd?r.

- ?st?r t?dqiqat mü?ssis?l?rinin, ist?rs? d? ayr?-ayr? t?dqiqatç?lar?n?elmi t?dqiqat planlar?n?n reali??a uy?un rasional?saslarda qurulmas? Dünyan?n?apar?c?elmi n??rl?rind?n??r?edil?n?t?dqiqatlar?tan??l?q? onlar?n?müxt?if aspektl?rd?n?t?hlili elmi t?dqiqat planlar?n?n?düzgün mü?yy?nl?dirilm?si bax?m?ndan büyük ?h?miyy?t da??y?r. Bu, x?xususil?d?ölk?d?t?dqiqat mövzular?n?n?v?t?dqiqat metodikas?n?n?düzgün seçilm?si nöqteyi-n?z?rind?n?yax?? imkanlar yaradacaqd?r.

- H?mH?mqt?dqiqat mü?ssis?l?rinin h?mt?d?qt?dqiqatç?lar?nakademik m?hsuldar?q?si?viyy?l?rinidünya miyas?nda qiyim?tl?ndirm? v? müqayis? etm? imkan?n?yaranmas?. Haz?rda "InCites" platformas?ndan dünyan?n 7000-d?n?n çok tan?nm?? universiteti, t?dqiqat institutu, dövl?t?qurumu v? says?z-hesabs?z t?dqiqatç?lar bu m?qs?dl? istifad?istifad?edir?akademik m?hsuldar?q?si?viyy?l?rinin beyn?lxalq?müqayis?si?sas?nda g?l?c?ki elmi f?aliyy?t strategiyalar?n? mü?yy?n edirl?r.

- Elmin?n son nailiyy?tl?rinin t?dris prosesind? istifad?imkanlar?n?n artmas? Ölk?d?xüsusi?d?magistratura v?v?doktorantura?s?viyy?sind?yüks?k ixtisas?kadrohaz?rl?prosesi?elmin?nc?son nailiyy?tl?rinin t?dris prosesin? t?tb?qini?z?ruri edir. Bu bax?mdan Az?rbaycan universiteti?rind?t?hsil?alan magistrant v? doktorantlar?n, el?c?d?ali t?hsil?hsiliq?bu p?ll?rind?d?rs?dey?n?mü?llim?rin?v?elmi?r?hb?rl?rin?bu elmiplatformardan intensiv istifad?si universitet?rin qeyd olunan istiqam?td?ki f?aliyy?tin?keyfiyy?t bax?m?ndan müsb?t t?sir göst?r?c?kdir.

Yuxar?da qeyd olunanlar kontekstind?Az?rbaycan Dövl?t?qtisad Universitetind? (UNEC) d?elmi f?aliyy?tl?rin stimulla?d?rl?imas?UNEC-inaiq?tsadi?t?dqiqatlar?nk?rk?zin?çevrilm?si?istiqam?tind?bir s?ra?add?mlar at?at?lmaqdad?r?l?növb?d? "Thomson Reuters" in "Web of Science" elmi platformas?na daxil olan elmi jurnallarda m?qal?l?r?çap etdir?n? UNEC ?m?kda?lar? üçün bird?f?lik pul mükafat? t?sis edilmiş?dir. Mükafat?n t?sis edildiyi q?samüdd?t?rzind?art?q bir neç? UNEC ?m?kda?n?n qeyd olunan elmi jurnallarda m?qal?l?ri n??r olunmu?dur.

UNEC-d?bu istiqam?td?at?lan mühüm add?mlardan biri d?ilk d?f?olaraq "UNEC-d?professor-mü?llim hey?tinin xidm?ti f?aliyy?tinin qiyim?tl?ndirilm?sin? ?saslanan differensial ?m?khaqq? sistemi"nin 2015-2016-c? t?dris ilind?n?t?tb?q olunma?a ba?lamas?d?r.3 istiqam?t,112 meyar v?1100-d?n?co?x elmi-pedaqoji f?aliyy?t növü?sas?nda professor-mü?llim?hey?tinin illik xidm?ti f?aliyy?t?reytinginin mü?yy?nl?dirildiyi bu sistemd?ba?da "Web of Science" elmi platformas?nda yerl?n?elmi n??rl?r?olmaqla, dünyyan?n?nufuzlu elmi n??rl?rind?s?r?çap edilm?sin?yüks?k ballar mü?yy?n?edilmiş?dir. Apar?lan t?hlill?r?göst?rir?ki, Sistemin t?tb?qind?n?keç?n?bir semestralik dövr?rzind?UNEC professor-mü?llim?hey?tinin t?dqiqat f?aliyy?tl?rind?f?all?q?v?lki dövrl?rl?müqayis?d?n?z?r?çarpacaq d?r?c?d?artm??d?r.

Növb?ti mühüm add?mis?UNEC-d?kitabxana sisteminin tamamil?m?äsir ?saslarda v?dünya standartlar?na cavab ver?c?k s?viyy?d?yenid?n qurulmas?d?r. Bu i?layih?s?viyy?sind?art?q tamamlanm?d?r. Yax?ndövr?rzind?UNEC-d? "Thomson Reuters" in elmi platformalar?da daxil olmaqla, dünyyan?n?ks?r?nufuzlu elmi platformalar?na elektron qaydada tam ç?x??imkanlar?na malik, el?c?d?r?fl?rind?n?m?äsir elmi v?populyarn?rl?rin oldu?u m?äsir bir kitabxanan?n aç?l?n?n edilm?si planla?d?r?l?r. Hesab edirik ki, bel?bir kitabxanan?n istifad?y?verilm?si UNEC-d?h?m t?dris prosesinin, h?m d?elmi f?aliyy?tl?rin informasiya t?minat?n?köklü ??kild?yax??la?d?racaq v?UNEC-i dünya s?viyy?li universitet olma yolunda bir add?m daha ön?aparacaqd?r.

?dal?t MURADOV,

UNEC rektoru, iqtisad elml?ri

doktoru, professor

EI??n BA?IRZAD?,

UNEC rektorunun mü?aviri, iqtisad üzr? f?ls?f? doktoru

"Az?rbaycan" q?zeti